

zij reeds voor de tweede maal oudervreugd smaken.

En tot mijn blijdschap kan ik mededeelen, dat de zwaluwen, (ik veronderstel althans, dat het dezelfde zijn) die tot tweemaal toe uit haar nest tegen mijn huis waren verdreven, thans in mijn woning een

onderdak hebben gevonden. Ze zagen de deur van mijn achterhuis meestal open, en ze zijn maar zoo vrij geweest, daar tegen een balk een nest te bouwen.

Rijswijk (Geld.), Aug. 1902.

B. J. v. WAGENSVELD.

De Moederboom van de Hartekamp te Bennebroek.

Ieder die met de natuurwetenschap te maken heeft, kent ook den naam van Linnaeus, de groote hervormer op 't gebied der systematiek. Zij weten zeker, voor 't grootste deel althans, dat hij een tijdlang de gast is geweest van zijn beschermheer Cliffort op diens buitenplaats, „de Hartekamp”, te Bennebroek. Door zijn persoonlijkheid heeft de buitenplaats een onvergetelijken naam gekregen.

Van de nalatenschap van den grooten kruidkundige is er op de Hartekamp niets meer te vinden. In de loop der jaren zijn de planten, die hij beschreef in zijn „Hortus Cloffortianum,” verdwenen en is de plaats veelmalen veranderd.

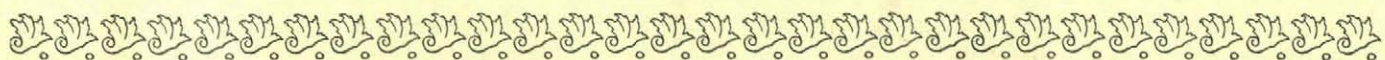
Toch staat er op de Overplaats achter de kamp der witte damherten een eigenaardige boom, die de naam van moederboom draagt. Het is een buitengewoon zware iepenboom (*Ulmus campestris*) wiens takken in den grond gelegd waren en wortel geschoten en nieuwe boomen gevormd hadden.

De meeste takken zijn echter gestorven of afgebroken en tusschen de jonge omringende iepen zijn andere boomen opgeslagen. Het geheel is een schilderachtig wandtafereeltje, waarvan bijgaande

photo een goed idee geeft. De stamomvang, op 1 meter boven den grond, is 5.25 meter.

Of den boom nog uit den tijd van Linnaeus stamt is moeilijk te bepalen. Volgens de zwaarte van den stam is 't zeer best mogelijk, maar het gedeelte, waar hij staat, behoorde na dien tijd niet tot het buiten zelf, maar tot de zoogenaamde wildernissen. De Overplaats van de Hartekamp is als zoovele buitens langs den oostkant van den Wagenweg op een deel van het binnenduin aangelegd. Dit binnenduin liep tot aan den Glipperweg. De koepel was het einde der overplaats, zooals een oude kaart, in mijn bezit aanduidde. De boom zal dus waarschijnlijk een der vele iepen zijn, die men, zooals nu nog, in 't binnenduin vindt, doch daar niet geplant zijn. Toen men dus bij de uitbreiding van de plaats de 2e hertenkamp in den wildernis aanlegde, heeft men den boom, een echte bewoner van onze Haarlemsche duinen, waarschijnlijk reeds om zijn zwaarte of typische vorm gespaard. Geen enkele boom uit dit gedeelte van 't park, wijst op zulk een hoogen leeftijd als deze.

LEONARD SPRINGER.

W A T E R C U L T U U R .

(Eenige practische resultaten.)

In den eersten en tweeden jaargang (bladz. 26 en 261) van *De Levende Natuur* gaf de heer Heimans een tweetal merkwaardige opstellen over bovenstaand onderwerp en wat daarmee in verband staat. Sedert den 1sten jaargang (No. 1 is van Maart 1896) zijn er al ruim 6 jaren verlopen, zonder dat we nog van verdere proeven, als waarvan de heer H. in den 2^{den} jaargang spreekt, hoorden. Tot onze verwondering vonden we ook in de beide deeltjes „Plantenleven” van Dr. Giltay maar heel weinig — haast niets eigenlijk — over watercultuur. Alleen in deel I, bladz. 38, § 25 staat wat over „Wateropneming en beteekenis daarvan”, terwijl we 'n paar bladzijden verder in de §§ 27 en 28 een en ander vinden, waarover in *De Levende Natuur* ook werd gesproken in beide artikelen.

Mag men nu veronderstellen, dat het „kweken of trekken van planten op water” zoo genoegzaam bekend is, dat be-

spreking ervan verder onnoodig blijkt, of is het mogelijk, dat men toch telkens, bij iedere proefneming, tot dezelfde treurige resultaten komt, als waarvan sprake is in het tweede opstel in *De Levende Natuur* (bladz. 261, 2de jaargang) en waar we lezen, „dat er meer planten onwillig dan willig bleken te zijn?”

Ik geloof, dat nogh't een nogh't ander 't geval is, maar ben ook van meening, dat men toch in het algemeen niet voldoende weet, welk 'n aangenaam tijdverdrijf — laten we 't zoo maar noemen — het kweken van planten op water verschafft, een tijdverdrijf, dat leerzaam en dus nuttig tevens kan worden, als men het b.v. in de school doet, zooals wij in den afgeloopen winter dat deden.

Voor ik verder ga met op „eenige practische resultaten” te wijzen, wil ik van te voren even vertellen, dat onze „Watercultuur” van eene eenigszins andere soort was, dan